

Mar, er indtruffet mere end 3 à 4 Gange, og udenfor dette Tilfælde bortfastes i Almindelighed Fæstegaarden i Faderens eller Moderens Levetid eller i Moderens Enkestand til Sonnen eller Datterens Mand. Da det saaledes kun er i ganske enkelte Tilfælde, at enkelte Gaarde blive fæstebønder, saa troer jeg dog ikke, at man for disse enkelte Tilfældes Skyld skal etablere en forfjællig Lov med Hensyn til Fæstehuse, som tilhøre offentlige Stiftelser eller Lehn og Stamhuse og Andre. Desuden troer jeg, at skjøndt Staten i høi Grad er interesseret i, at Fæstegodset gaaer over til Selveiendom, idet derved Landet i det Hele vinder, saa er det dog, naar man betragter Sagen fra Statens Standpunkt, ligegyldigt, enten den tilkommende Selveier hedder Beer eller Poul, enten han er i Familie med den forrige Fæster eller ikke. Jeg skal derfor fraraade at stemme for dette Forslag.

B. Christensen: Ja, det er naturligt da jeg har havt den Ære tilligemed Forsamlingens Viceformand at have stillet dette Forslag, at jeg ikke er af den Mening, som den sidste ærede Rigsdagsmand har udtalt. Det er ganske sandt, naar han siger, at det Forslag, som vi have modtaget fra Landstinget, ikke vil Andet end stille Lehnbesidderne under de samme Vilkaar og give dem de samme gode Vilkaar som dem, hvorunder de private Godseiere eie deres Fæstegods; men der maa dog herved lægges Mærke til, at denne Begunstigelse af Lehnbesidderne gives dem paa deres Fæstebønderes Beforsning (Hør!); thi det er ganske vist, at Fæstebønderne paa Lehnsgodserne under de nærværende Forhold have en Ret til at vide, at deres Gaarde kun kunne overdrages ved Bortfæstelse til Brugerne, og det er ganske vist, at det fremfor nogetsteds er Tilfældet paa Lehnsgodserne, at det er blevet en Traditton, som Lehnbesidderne visstlig fremfor Nogen krympe sig ved at afvige fra, ikke lettelig at overdrage Gaardene til Andre end den afdøde Families Efterladte; men ligesom saaledes Fæsterne under Lehnsgodserne tabe væsentligt ved den Gunst, man her vil vise Lehnbesidderne, saaledes troer jeg ogsaa, at de tabe i en anden Retning. Den forrige Indenrigsminister har nemlig, som bekendt, forelagt Landbocommissionen et Forslag,

der gaaer ud paa, at Fæstevæsenet skulde overgaae til Selveiendom paa den Maade, at der skal tilkomme de nuværende Fæstefamiliers Efterladte en vis Deel, at de skulle faae en vis Dvotadeel af deres Fæstesteders Værdi. Men nu er det ganske vist, at alle Fæstere, efterat Regjeringen har udtalt sig saaledes, maae haabe og vente, at denne billige og naturlige Afsløsningsmaade maa komme dem til Gode; men det er ogsaa ganske vist, at, gaaer denne Lov igjennem, saaledes som Landstinget har vedtaget den, da vil alle de Fæstefamilier paa de Fæstesteder, som maatte blive ledige, forinden en saadan Reform, som af den forrige Indenrigsminister har været angivet, er kommen frem, da vil alle disse Fæstefamilier være udsatte for at blive berøvede den Dvotadeel af Fæstestedets Værdi, som ogsaa det nuværende Ministerium har anerkjendt for at burde tillægges dem og tilkjendes dem ad Lovgivningens Vej. Jeg maa derhos gjentage, hvad jeg allerede berørte forrige Gang, at der er ikke nogen Anledning til, og at det synes ganske mærkeligt, at man saaledes skynder sig med at komme med en Foranstaltning for Selveiendoms Udbredelse for Lehnsgodsernes Bedkommende, at man skynder sig dermed i et Dieblisk, hvor man dog maa vide, at Grundloven har paalagt Staten og paalagt Regjeringen at komme med en almindelig Lov, der skal bevirke, at Lehnenes og Fideicommissernes Kapital ikke længer bliver fasthæftet i Jordegodset. Jeg kan derfor ikke Andet end holde paa, at den af den ærede Viceformand og mig foreslaaede Bestemmelse bliver optagen. Det er allerede nok, at Brugerne derved med Hensyn til Vilkaarene af Kjøbesummen osv. blive ganske afhængige af Lehnbesidderne. Jeg troer ikke, der er nogen Grund til at vise Lehnbesidderne en større Gunst end at overlade dem paa de Vilkaar, som de maatte komme overeens om med Fæsterne, at sælge deres Gaarde til Brugerne eller til deres Efterladte som Selveiendom paa den Maade, som Lovudkastet tilfigter.

Monrad: Jeg troer, at man, for rigtigt at bedømme denne Lov, ikke maa overse de bestaaende Forhold. Saaledes som Forholdet nu bestaaer, saa anseer Regjeringen sig beføiet til at meddele Bevillinger til Lehnbesidderne